

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Matematiikan ja tilastotieteen laitos	
Tekijä-Författare-Author Lumme, Sonja			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Epidemiologisia tutkimusasetelmia syöpäriskin arvioinnissa biologisten näyteaineistojen avulla			
Oppiaine-Läroämne-Subject Tilastotiede			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-11-10	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 65
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielman tarkoituksena on tutustua tilastollisiin menetelmiin, joita käytetään arvioidessa riskiä sairastua syöpään. Tapaus-verrokkitutkimusasetelma on yksi epidemiologiassa eniten käytetyistä menetelmistä, joita käytetään riskin arvioimisessa. Tapaus-kohorttitutkimusasetelma on yksi tapaus-verrokkitutkimusasetelman versio. Työssä on tarkasteltu asetelmia tutkimuksen suunnittelun, aineistojen keräämisen ja analysoimisen näkökulmista.</p> <p>Tutkielma liittyy Suomen Syöpärekisterin ja NBSBCCC:n (Nordic Biological Specimen Banks working group on Cancer Causes and Control) yhteisiin projekteihin, joissa arvioidaan syöpäriskiä veripankkiaineistoja hyödyntäen. Näissä projekteissa on herännyt kysymys, voidaanko toisia tutkimuksia varten aiemmin kerätyistä tapaus-verrokkiaineistoista tehdä vertailukohortti tapaus-kohorttitutkimukselle ja millä edellytyksin se voitaisiin tehdä? Kysymys on tärkeä, sillä jos aiemmin kerätyt aineistot muodostavat luotettavan vertailukohortin, voidaan biologisia näytteitä käyttävissä hankkeissa säästää kustannuksissa.</p> <p>Menetelmiä sovellettiin kahteen biologiseen aineistoon. Nämä aineistot liittyvät NBSBCCC:n tutkimuksiin, joissa on tutkittu papilloomaviruksen ja eri syöpien välistä yhteyttä. Tämän työn toisessa aineistossa on tutkittu pään ja kaulan alueen syöpiä ja toisessa peräaukon ja sitä ympäröivän ihon syöpiä. Papilloomavirusta kantavilla yksilöillä havaittiin olevan tilastollisesti merkitsevästi suurempi riski sairastua kyseisiin syöpiin. Tulokset olivat samansuuntaisia riippumatta analysointimenetelmästä.</p> <p>Tutkielmassa on pohdittu ehtoja, jotka mahdollistavat tapaus-verrokkiaineistojen käyttämisen uudelleen tapaus-kohorttitutkimuksessa. Nämä ehdot koskevat sekä aineistojen keräämistä että aineistojen analysoimista. Tuloksena on, että aiemmin kerätyt tapaus-verrokkiaineistot voivat muodostaa tapaus-kohorttiaineistolle vertailuryhmän, jos vaadittavat ehdot otetaan huomioon tutkimuksessa.</p> <p>Tärkeimmät lähteet:</p> <p>Barlow, W. E. (1994): Robust Variance Estimation for the Case-Cohort Designs. <i>Biometrics</i> 50(4): 1064-72.</p> <p>Barlow, W. E. – Ichikawa, L. – Rosner, D. – Izumi, S. (1999): Analysis of Case-Cohort Designs. <i>Journal of Clinical Epidemiology</i> 52(12): 1165-72.</p> <p>Gail, M. H. – Benichou, J. (toim.) (2000): Encyclopedia of epidemiologic methods. John Wiley & Sons, New York.</p> <p>Prentice, R. L. (1986): A case-cohort design for epidemiologic cohort studies and disease prevention trials. <i>Biometrika</i> 73(1): 1-11.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>tapaus-kohorttiasetelma - tapaus-verrokkiasetelma</p> <p>biologiset näytteet</p> <p>epidemiologia - syöpätaudit</p> <p>syöpätaudit - riskitekijät - riskiryhmät</p> <p>tilastomenetelmät - sairastuminen</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			